

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/1609/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a védettségi igazolással való visszaélés elleni fellépésről szóló 220/2021. (V. 1.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint a Tatabányai Törvényszék előtt 17.B.232/2023. ügyszám alatt folyamatban lévő ügyben való alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában az eljárást megszünteti.

Indokolás

- [1] 1. A Tatabányai Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 17.B.232/2023. ügyszám alatt folyamatban lévő büntetőpert felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel (a továbbiakban: bírói kezdeményezés) fordult az Alkotmánybírósághoz a védettségi igazolással való visszaélés elleni fellépésről szóló 220/2021. (V. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KR.) alaptörvény-ellenességének megállapítása, továbbá a támadott jogszabálynak az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben történő alkalmazásának kizárása iránt.
- [2] 2. A felfüggesztésre került alapügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló büntetőeljárásban a Komárom-Esztergom Vármegyei Főügyészség 2023. november 21-én kelt, KF.406/2021/273. számú vádiratában a terheltet – más bűncselekmények mellett – a KR. 1. § (1) bekezdés *d*) pontja szerinti, védettségi igazolással való visszaélés büntetével is vádolta.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elvének érvényesülését biztosítja, azonban a törvényben szabályozottság követelménye nem ezen alaptörvényi rendelkezésből, hanem az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, az I. cikk (3) bekezdéséből és a IV. cikk (2) bekezdéséből vezethető le.

- [5] A KR. tartalmazza ugyan a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 4. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény-fogalomtól történő eltérésre hivatkozást, azonban a Btk. 1. § (1) bekezdésében foglaltaktól („Az elkövető büntetőjogi felelősségét csak olyan cselekmény miatt lehet megállapítani, amelyet [...] törvény az elkövetés idején büntetni rendelt.”) való eltérést nem, amely a bűncselekménnyé nyilvánítás törvényben történő rögzítését követeli meg.
- [6] Az indítványozó kifejtette, hogy a KR. már nincs ugyan hatályban, azonban a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 3. § (2) bekezdése a cselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályok alkalmazását írja elő a KR.-ben meghatározott bűncselekmény tekintetében, amely érvelése szerint további kérdést vet fel a Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazása kapcsán. A szabályozás a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elvéből levezethető azon elvet sérti, amely szerint a bűncselekmény elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény helyett az elbíráláskor hatályban lévő törvényt kell alkalmazni, amennyiben az új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint felmerül annak a kérdése, hogy a KR. az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe, a IV. cikk (2) bekezdésébe és a XXVIII. cikk (4) bekezdésébe ütközik-e, és a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében a különleges jogrend idejére biztosított rendeletalkotási joga kiterjedhet-e arra, hogy büntetőjogi tényállást rendeletben szabályozzon. Az indítványozó álláspontja alátámasztásaként idézte az Alkotmánybíróság 24/2021. (VII. 21.) AB határozat indokolásának [32] bekezdésében foglaltakat is.
- [8] 3. A bírói kezdeményezéssel támadott jogszabály az alábbiak szerint foglalható össze.
- [9] 3.1. A KR.-t a Kormány az Alaptörvény – akkor hatályos – 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva 2021. május 1. napján alkotta meg és – a 3. § kivételével – 2021. május 2. napján léptette hatályba.
- [10] A KR.-rel a jogalkotó a Btk.-ban nem szereplő új büntetőjogi tényállásként a védettségi igazolással való visszaélés büntetést hozta létre, és rögzítette a bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazható büntetési tételeket.
- [11] A KR. az Alaptörvény – akkor hatályos – 53. cikk (3) bekezdése nyomán 2021. május 16. napján hatályát veszítette volna, azonban a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében eljárva, a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Védvtv.) 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján a KR. hatályát a Védvtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.

- [12] A Védvtv. – és azzal együtt a KR. – 2022. május 31. napjával hatályát veszítette.
- [13] 3.2. Az Országgyűlés a 2021. december 14-i ülésnapján alkotta meg a Vtv.-t, amely 2021. december 17. napján jelent meg a Magyar Közlönyben. A Vtv. 3. § (2) bekezdése értelmében a KR. 1. §-a szerinti bűncselekmény büntetendőségét a cselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.
- [14] 3.3. Az Országgyűlés a 2024. december 17-i ülésnapján alkotta meg a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2024. évi LXXIV. törvényt, amelynek 196. §-a 2024. december 21. napjával hatályon kívül helyezte a Vtv. 3. § (2) bekezdését.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *a)–g)* pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskénszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 31.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [9]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. § (1) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [17] 4.1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése a bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll-hatáskörrel kapcsolatos különös feltételeket tartalmazzák.
- [18] Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata szerint az „eljáró bíró [...] csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Abv., Indokolás [22])

[19] 4.2. A KR. ugyan a bírói kezdeményezés előterjesztésének időpontjában már nem volt hatályban, azonban az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata az Abtv. 41. § (3) bekezdésére figyelemmel nem volt mellőzhető. A Vtv. 3. § (2) bekezdése alapján ugyanis a KR. szerinti bűncselekmény büntetendőségét a cselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályok alapján kellett elbírálni, azaz a bírói kezdeményezés előterjesztésekor a bíró által alkalmazandó norma volt.

[20] Ugyanakkor azáltal, hogy a jogalkotó az Alkotmánybíróság eljárása alatt a Vtv. 3. § (2) bekezdését hatályon kívül helyezte, az indítványozónak az előtte folyamatban lévő ügyben már nem a KR. támadott rendelkezései alapján kell meghoznia az érdemi döntést, azaz megszűnt a KR. 1. §-ának alkalmazandósága. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Ügyrend 67. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja értelmében a bírói kezdeményezés tárgytalanná, annak következtében pedig okafogyottá vált {lásd hasonlóan: 3281/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [26]}, ezért az eljárását megszüntette.

Budapest, 2025. január 28.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró